

Duinboerderij

FRANS BEEKMAN

Duinboerderijen staan meestal niet in, maar naast de hoge kustduinen. De binnenduinen tussen de buitenduinen en de polder kunnen smal of breed zijn. De foto nabij Schoorl toont de smalle variant met een sterke reliëfovergang naar de achtergelegen polder. Kleine boeren moesten het hier onder schrale omstandigheden zien te redden.

Beschermd tussen de bosjes en in de luwte van het duin ligt de duinboerderij in het stuk land tussen de Klimweg en de niet zichtbare Duinweg van Bergen naar Schoorl. De boerenfamilie poseert op de Klimweg, naast het zandpad zitten een paar stedelingen op vakantie in de struiken 'verstopt'. Door de hoge standplaats is er een goed uitzicht op de polders achter de duinen. Op de voorgrond is dat de Aagtdorperpolder en achter de weg van Schoorl naar Schoorldam de Grootdammerpolder.

Naast de eenvoudige schuren met een zijkant van rietmatten staan twee klampen, op de voorgrond met hooi en daarachter mogelijk met ruigte. Het is waarschijnlijk gesneden in de duinen. Een even oude foto (niet afgedrukt) van de voorkant van de schuren laat een kleine kar met een paardje zien waarmee deze oogst is vervoerd. Naast de Klimweg zijn niet lang geleden jonge dennetjes geplant, mogelijk door de duinboer in opdracht van Staatsbosbeheer dat sinds 1899 die beplanting ter hand had genomen.

De boeren op de binnenduinen hadden een gemengd bedrijf. Er lagen kleine akkers waar rogge werd verbouwd en ook wel erwten, bonen

en aardappelen. Het vee (koeien en schapen) was belangrijk voor de melk, de wol en het vlees, maar zeker ook voor de mest op de arme zandgrond. De kudde weidde men met een wachter onder meer in gepachte duinvalleien. In de berm stond vaak een geit en ook was er een hakhoutbosje voor brand- en geriefhout. Veel boerenland op de vrij lage binnenduinen raakte in de Middeleeuwen bedekt met stuivend zand vanuit de buitenduinen.

In Holland verdwenen veel binnenduinen door afzanding en door verstedelijking, op de eilanden Goeree en Schouwen is het cultuurlandschap 'tussen duin en polder' nog op veel plaatsen te zien.

Klein Zwitserland

De naam Klein Zwitserland is te koppelen aan de opkomst van het toerisme in de reliëfrijke duinen en werd rond 1900 voor het eerst gebruikt. Het land Zwitserland met z'n bergen en bossen was het voorbeeld en deze naam moest de aantrekkelijkheid voor bezoekers aangeven. In totaal zijn er 26 plekken in Nederland die zo heten.

Het boerderijtje bij Schoorl is er niet meer.

De plek is wel precies terug te vinden; er staat nu een modern landhuis. In Rockanje op Voorne bevindt zich overigens een alleraardigst museum De Duinhuisjes met veel informatie en een originele inrichting van dergelijke duinboerderijen.

DR. F. BEEKMAN IS OUD-LERAAR AARDRIJKSKUNDE.

Klein Zwitserland tusschen Bergen en Schoorl

Klein Zwitserland bij Schoorl.
Uitgave P.J. Brouwer, Bergen
N.H. (poststempel 1908).
Collectie F. Beekman.